

60 let organizirane strelske dejavnosti v Železnikih

Katja Mohorič Bonča

Zlata plaketa SZS ob 60-letnici
obstoja Strelnskega društva
v Železnikih, november 2010.
Foto: Igor Mohorič Bonča

Predgovor

Opisati 60-letno delovanje nekega društva in zajeti vse ključne momente v delovanju tega društva v nobenem primeru ni lahka naloga. Če pa se soočimo z zelo luknjičastim arhivom, pa je tovrstno delo sploh oteženo.

Arhivski pisni viri o začetkih delovanja organizirane strelske dejavnosti v Železnikih so zelo skopi. Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Gorenjsko, Kranj (v nadaljevanju ZAL Kranj), hrani gradivo ustanovitve društva. Arhiv je nepopoln, saj hrani le nekaj gradiva Okrajnega strelskega odbora Kranj, ustanovljenega 13. 11. 1948. Gradivo, ki se nanaša na strelstvo v Železnikih, je iz let 1949 in 1950. Tudi Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota v Škofji Loki (v nadaljevanju ZAL Škofja Loka), ne ponuja dosti več gradiva. Gradivo, ki je na voljo v omenjenem zgodovinskem arhivu, je gradivo Športne zveze Škofja Loka 1973–1997. Gre za letna poročila, ki so jih športne organizacije oddajale Športni zvezi Škofja Loka. Prvo letno poročilo Strelske družine Ratitovec Športni zvezi Škofja Loka sega v leto 1980. Do leta 1980, z izjemo nekaj prvih zapisnikov občnih zborov in poročil, torej ni znanih pisnih arhivskih virov o delovanju društva.

Strelsko društvo Lotrič Železniki o svojih začetkih hrani tipkopis z osnovnimi podatki o ustanovitvi Strelske družine Ratitovec, o predsednikih društva, o tekmovanjih in dosežkih strelcev. Arhiv društva je nekoliko bolje ohranjen od leta 1984 dalje, šele od leta 1997 pa so arhivski podatki, ki jih hrani društvo, dokaj bogati.

Dragocen vir, ki sem ga pri raziskovanju društva poleg arhivskih še uporabila, je osebni arhiv nekdanjih aktivnih strelcev, vendar je tudi ta dokumentacija izredno skopa. Poleg redkih pisnih in fotografskih virov so mi bili pri pisanju tega zapisa v izredno pomoč ustni viri.

To so razlogi, da je ta prispevek le zapis o delovanju Strelskega društva Železniki skozi šest desetletij in nikakor ne natančen opis delovanja društva.

V primeru organizirane strelske dejavnosti v Že-

leznikih naletimo na različna poimenovanja organizacije, ki se je ukvarjala s strelstvom. Sprva so se strelci združili v Strelski družini Ratitovec Železniki, kasneje v dokumentih zasledimo Strelsko družino Železniki in Strelsko društvo Železniki. V zadnjem času se društvo zaradi sponzorskih vložkov podjetja Lotrič, d. o. o., v medijih pojavlja kot Strelsko društvo Lotrič Železniki. Da bi se izognila zmedi zaradi različnih poimenovanj ene in iste krajevne strelske organizacije in da bi napisano lahko brali in razumeli na primerljiv način ne glede na različna časovna obdobja, sem poenotila terminologijo. V besedilu uporabljam današnji termin 'strelsko društvo', čeprav se je strelska organizacija v Železnikih v določenem zgodovinskem obdobju imenovala strelska družina.

Strelsko društvo Lotrič Železniki

Strelci so v Sloveniji vključeni v 114 strelskih društev, strelska društva pa v Strelsko zvezo Slovenije, ki je bila ustanovljena leta 1948. V letu 2010 je bilo število registriranih tekmovalcev 1.793, število vseh članov pa 5.401.¹ Med to športno družino strelcev v Sloveniji vključujemo tudi strelce Strelskega društva Lotrič Železniki. Teh je bilo v preteklem letu 130. Aktivnih članov je približno 50, tekmovalcev pa 32. Razdeljeni so v kategorije: cicibani/cicibanke, mlajši pionirji/mlajše pionirke, pionirji/pionirke, kadeti/kadetinje, mladinci/mladinke, člani/članice in veterani/veteranke. Nekateri tekmovalci so člani slovenskih strelskih reprezentanc, ki se udeležujejo tekmovanj na mednarodnem nivoju. Velik del članstva predstavljajo tudi rekreativni strelci, ki s svojimi izkušnjami ali drugače podpirajo delovanje društva. Predsednik društva je od leta 2008 Branko Košir, ki je obenem tudi trener in tekmovalec.

Leti 2010 in 2011 sta za strelce iz Železnikov najuspešnejši leti v zgodovini društva. Da se v društvu lahko ponášajo z izjemnimi dosežki članov, je rezultat usklajenega dela vodstva društva, trenerjev, inštruktorjev in tekmovalcev. Najpomembnejši dosež-

Člani in članice SD Lotrič Železniki, 2005. Foto: Igor Mohorič Bonča

Na slavnostni akademiji v športni dvorani v Železnikih. Foto: Igor Mohorič Bonča

ki tekmovalcev v zadnjih letih bodo predstavljeni v nadaljevanju tega sestavka v poglavju Tekmovanja in uspehi strelcev.

60-letnico delovanja je Strelsko društvo Lotrič Železniki obeležilo novembra 2010. V športni dvorani v Železnikih so v soboto, 19. 11. 2011, in nedeljo, 20. 11. 2011, pripravili strelski državni tekmovanji za člane in mladince. Po zaključku tekmovanja je v nedeljo sledila slavnostna akademija. V programu akademije so se izmenjevale besede, glasba in ples. Predstavili so zgodovino društva, ustanovne člane in nekdanje predsednike društva. Pri povezovalju programa slavnostne akademije in v vseh glasbenih ter plesnih točkah so sodelovale članice in člani strelskega društva. Najzaslužnejši bivši in sedanji člani so prejeli priznanja za delo v strelskem društvu. Plaketo Strelske zveze Slovenije je ob 60-letnici delovanja prejelo tudi Strelsko društvo Lotrič Železniki.

Začetki organizirane strelske dejavnosti v Železnikih v letih 1949 in 1950

V duhu časa in skladno z idejo po krepitevi nove države in ljubezni do domovine² so nekaj let po drugi svetovni vojni ustanavljali strelska društva širom Slovenije. Na Gorenjskem je bilo takrat ustanovljenih 13 strelskih družin: SD Franca Rozman Staneta (1949), SD Štefa Antona Kostja, tovarna Tržič (1949), SD bratov Kavčičev Škofja Loka mesto (1949), SD Predilnica Škofja Loka (1948), SD Storžič Gorice (1949), SD Prešeren Naklo (1949), SD Vrhan Jezersko (1949), SD Janka Premrla Vojka Sovodenj (1949), SD Slavc Ivo Jokl Kranj (1949), SD Ljubelj Sv. Ana (1949), SD Ratitovec Železniki (1949), SD Štefa Antona Kostje Tržič (1949) in SD Duplje (1949).³

V virih se pojavljata dve letnici ustanovitve društva. ZAL Kranj hrani zapisnik ustanovnega občnega zbora Strelske družine Ratitovec Železniki z datumom ustanovitve 22. 4. 1949. Ustanovnega občnega

Sekretar Strelske zveze Slovenije Simeon Gönc je predsedniku Strelskega društva Lotrič Železniki Branku Koširju podelil plaketo. Foto: Igor Mohorič Bonča

zbora v kulturno-prosvetnem domu v Železnikih se je udeležilo 17 članov. Za predsednika društva je bil imenovan Vinko Markelj, za sekretarja Milan Veber. Ostali člani upravnega in nadzornega odbora so bili še Viko Benedik, Igor Lotrič, Franc Taler, Tone Markelj, Janez Koblar in Franc Pfajfar. Kot pomembno nalogo si je društvo ob ustanovitvi zadalo ureditev strelišča na Češnjici.⁴ Za ustanovitev strelskega društva so poleg naštetih članov upravnega in nadzornega odbora pomembni vsi prisotni na ustanovnem občnem zboru. K ustanovitvi strelskega društva sta bila zaradi izkušenj s strelnim orožjem povabljena tudi predstavnika policije (milice) Ivan Hribar in predstavnik Lovske družine Železniki Vinko Markelj.⁵

V mesečnih statističnih poročilih Strelske družine Ratitovec za oktober 1949 in december 1949 Okrajnemu strelskemu odboru najdemo osnovne statistične podatke. V strelski družini je bilo 41 članov. Na vad-

bah je sodelovalo 18 strelcev (0 strelk) ter 9 mladincev. Strelska družina je imela urejeno strelišče na 200 metrov, primanjkovalo pa je strokovnega kadra.⁶

Nadaljnji argument za obstoj društva že v letu 1949 pa je že omenjeni Seznam strelskih družin 1948–1949. Med 13 strelskimi družinami na Gorenjskem je navedena tudi Strelska družina Ratitovec, osnovana 22. 4. 1949. Ob ustanovitvi je družina štela 17 članov, januarja 1950 pa 32 članov. Za naslednje mesece ni več podatkov.⁷

Redni občni zbor Strelske družine Ratitovec Železniki se je vršil leto kasneje, 9. 3. 1950 v sindikalni sobi Niko zadruga. Udeležilo se ga je 27 članov. Na dnevnem redu so bile tri točke: 1. Poročilo predsednika, 2. Volitve upravnega in nadzornega odbora in 3. Slučajnosti. V prvi toči je predsednik podal kratko poročilo o delovanju družine, pozval je navzoče "k delovanju in agilnosti" in poudaril, da je bilo društvo v preteklem letu nedelavno. Izvolili so tudi nov upravni in nadzorni odbor družine. Za predsednika so izvolili Vika Benedika. Ostali člani odbora strelske družine so bili Matevž Šmid, Tončka Lotrič, Milan Veber, Stane Potočnik, Anton Kranjc, Alojz Janežič, Janez Gartner, Marjan Kramar, Mici

Gartner, Miro Markelj, Franc Lotrič, Jakob Benedičič, Jožef Mohorič, Jožef Torkar in Anton Pegam.⁸ Na prvi seji strelske družine 5. 4. 1950 so govorili o strelskih vajah na strelišču. Zadolžili so odbor, da do prve strelske vaje pregleda in pripravi strelišče, in poudarili, da je k vajam treba pritegniti čim več mladincev in mladink.⁹

Glede na ohranjene zapisnike sklepam, da je Strelska družina Ratitovec pomladi 1950 začela z aktivnejšim delom. Mogoče je tu tudi razlog, da se v nekaterih dokumentih kot leto ustanovitve Strelske družine Ratitovec pojavi leto 1950.¹⁰

Predsedniki strelskega društva

V šestdesetih letih delovanja društva se je zvrstilo enajst predsednikov. Prvi predsednik Strelske družine Ratitovec je leta 1949 postal Vinko Markelj¹¹. Predsednik je bil zgolj eno leto,¹² kajti že na naslednjem občnem zboru družine so izvolili nov odbor, predsednik katerega je postal Viko Benedik (1950–1953).¹³ Vika Benedika je na predsedniški funkciji zamenjal Anton Vrhunc. V letih od 1966. do 1969.

Legitimacijska knjižica člana Strelske družine Železniki Vinka Marklja. Hrani Vinko Markelj. Foto: Igor Mohorič Bonča

Branko Košir, Vinko Markelj, Janko Pintar, Boštjan Možina, Vencelj Šturm, Aleš Debeljak in Simeon Gönc na slavnostni akademiji ob 60-letnici društva v športni dvorani v Železnikih. Foto: Igor Mohorič Bonča

je predsedstvo prevzel Janko Slabe, v sedemdesetih letih pa Pavle Pikuš. Janko Pintar je vodil društvo med letoma 1978 in 1982. Z letom 1982 je vodenje ponovno prevzel Janko Slabe.¹⁴ Od leta 1984 in v devetdesetih letih je bil predsednik društva Boštjan Možina.¹⁵ Od leta 1996 do leta 2000 je bil za predsednika imenovan Vencelj Šturm,¹⁶ od leta 2000 do leta 2008 pa Aleš Debeljak. Aktualni predsednik društva je Branko Košir, ki opravlja predsedniško vlogo strelskega društva od leta 2008, v društvu pa je aktiven že od leta 1997.¹⁷

Strelišča

Prostor za streljanje, strelišče, je najpomembnejši prostor športnih strelcev. Na strelišču potekajo strelske vaje, treningi, tekmovanja in zelo pogosto tudi društveni sestanki. Zagotavljati dobre pogoje za vadbo na urejenem strelišču je bila pomembna naloga vsakega odbora strelskega društva od ustanovitve dalje. In ravno z zagotavljanjem tega so imeli različni odbori precej težav. V Železnikih je bilo v šestdesetih letih več lokacij strelišč.

Ob ustanovitvi strelske družine so si kot pomembno nalogo zadali izgradnjo strelišča. Na ustanovnem

občnem zboru so sklenili, da takoj začnejo z gradnjo strelišča na Češnjici, kjer je strelišče nekdanje stalo in kjer je primeren prostor.¹⁸ V začetku so za strelske vaje uporabljali prostor za streljanje, ki ga je imel predvojaški center v Železnikih.¹⁹ Prve strelske vaje v letu 1950 so bile 16. aprila na "Strelišču"²⁰. V prvem desetletju delovanja društva so vaje z zračno puško potekale na streliščih v Primčevem logu na Češnjici in v kulturnem domu v Železnikih²¹, z malokalibrsko in vojaško puško pa na Egrovem vrtu na Racovniku²².

V naslednjih desetletjih so se strelske vaje odvijale na Egrovem vrtu, na nogometnem igrišču v Njivici in v zgornjem nadstropju tovarne Niko na Racovniku. Te prostore so uporabljali brezplačno. Leta 1982 so strelišče s prinašalcem tarč uredili pod plavalnim bazenom v Železnikih,²³ ko pa je najemnina za prostor postala previsoka za društveno blagajno, so poiskali nove prostore.

Strelišče so v osemdesetih letih uredili v zaklonišču osnovne šole v Železnikih²⁴, kjer strelci Strelskega društva Lotrič Železniki še vedno trenirajo. Strelišče ima pet strelskih mest za trening na 10-metrsko razdaljo. Aleš Debeljak, predsednik društva v letih 2000–2008, je povedal: "Petmestno strelišče zadošča le minimalnim pogojem za izvajanje treningov,

Na treningu na strelišču v osnovni šoli v Železnikih, 2011.
Foto: Igor Mohorič Bonča

vizija društva je bila ves čas pridobiti nove prostore, za kar smo se lotili pridobivanja sredstev in iskanja lokacije, ki mora biti enostavno dosegljiva mlajši populaciji. Obravnavanih je bilo nekaj idej, vendar so naravne nesreče v Železnikih močno oklestile možnosti občine za investicije v šport. Ob tem velja omeniti vlogo ravnatelja osnovne šole, ki je imel razumevanje za društvo tudi ob občasnih problemih in neugodnih situacijah."²⁵ Obstoječe strelišče je pretesno za potrebe treningov članov društva, popolnoma pa je neprimerno za izvedbo tekmovanj, saj ne ustreza osnovnim normativom Strelske zveze Slovenije. Treninge z malokalibrsko puško in pištolo izvajajo na strelišču Lovske družine Železniki pod Sušo.

Treningi in trenerji

Na strelišču strelci vadijo za tekmovanja. O strelskih vajah v začetnem obdobju je malo podatkov. V poročilu iz leta 1949 beremo, da strelski družini primanjkuje strokovnega kadra.²⁶ Na občnem zboru strelske družine leta 1951 so določili dva člana, ki bosta v bodoče skrbela za treninge na strelskih vajah. Tako sta trenerja postala Leopold Gartner in

Alojzij Basaj, za pomoč so določili mladince Cirila Benedičiča in Franca Kalana. Treningi so potekali dvakrat mesečno.²⁷

Za šestdeseta in sedemdeseta leta 20. stoletja ni znanih pisnih virov o delovanju društva, zato so podatki precej pomanjkljivi. Med letoma 1960 in 1970 so trenersko vlogo vršili Polde Dolenc, Vinko Rant in Tone Vrhunc. Treningi niso potekali po tedenskem urniku, ampak se je število treningov ravnalo po tekmovanjih: treningi so bili bolj pogosti pred tekmovanji.²⁸

Z ureditvijo strelišča v kletnih prostorih bazena v letu 1982 so pripravili tudi urnik treningov. Ob nedeljah so potekali treningi od 9. do 12. ure, ob torkih pa od 19. do 21. ure. Treninge je vodil dežurni član izvršnega odbora strelskega društva, ki je vodil tudi knjigo strelcev in rezultatov.²⁹

Nekaj več podatkov o trenerjih oz. strokovnem kadru ponudi arhiv Občinske strelske zveze (1973–1997), saj so v vsakoletnem poročilu o delu v športni organizaciji navedeni tudi strokovni kadri. Tudi v času predsednika Janka Slabeta niso imeli šolanega trenerskega kadra, vendar Poročilo o delu v športni organizaciji pod rubriko Spisek aktivnih strokovnih kadrov za leto 1983 navaja prav Janka Slabeta.³⁰

Ko je leta 1984 predsednik Strelskega društva po-

stal Boštjan Možina, je prevzel tudi trenersko vlogo. V devetdesetih letih sta se mu kot trenerja pridružila še Davor Ambrožič in Boris Mohorič.³¹

Leta 1997 so po nekajletnem mrtvilu v Železnikih ponovno obudili strelski šport. Trenersko vlogo sta prevzela Branko Košir in Aleš Debeljak, ki sta se pridružila strelskemu društvu.³² Strelci so na strelišču v osnovni šoli lahko trenirali vse dni v tednu, ob vikendih pa so se udeleževali tekem.³³ Aleš Debeljak je primerjal rekreativno strelstvo z vrhunskim: "Pri zahtevnejših strelcih se zahteva določena specializacija, ker rezultatski nivo državnih tekmovanj zahteva najmanj štiri do osem ur treninga tedensko, mednarodni nivo pa še precej več. Strelski šport zadnjih desetletij pri nas ni več to, kar je bil, nekakšna množična rekreacija, pač pa zahteva načrtovano in sistematično delo ter vključevanje raznih strokovnjakov. V klubu smo dajali vedno večji poudarek strokovnemu usposabljanju, torej za trenerje, vaditelje in sodnike, ki morajo vsi letno potrjevati licence. Strelstvo je olimpijski in vrhunski šport, je neagresiven in poudarja sposobnosti fine motorike, osredotočanja, discipline in je precej drugačen od dejavnosti, ki so jo mogoče starejši poznali pred kakimi 25 ali več leti."³⁴

Danes strelci SD Lotrič Železniki pod vodstvom trenerja Branka Koširja trenirajo štirikrat tedensko, ob petkih, sobotah in nedeljah pa se udeležujejo tekmovanj. Vsaj dvakrat letno organizirajo priprave, v jeseni navadno v Ankaranu.

V društvu delujejo tudi inštruktorji strelstva Klemen Tomaševič, Jani Šuštar, Oto Kokl, Aleš Debeljak, Romana Prelec, Jože Benedičič in Franci Markelj, pri treningih pa pomagajo tudi Jožica Rant, Irena Prezelj in Luka Rejc.

Orožje

Orožje, ki ga uporabljajo športni strelci, je zračno orožje, malokalibrsko orožje, velikokalibrsko orožje, samostrel in puška šibrenica. Glede na vrsto orožja so oblikovane tudi tekmovalne kategorije, znotraj

teh pa še kategorije glede na spol in starost strelcev.

Ob ustanovitvi strelskega društva v Železnikih so člani izvršnega odbora zaprosili odsek strelske družine iz Kranja, da jim pomaga pridobiti orožje. Poročilo o delovanju strelskega društva Strelski zvezi Slovenije iz julija 1949 navaja: "Streljanje se je vršilo v tem mesecu štirikrat. Rezultati so (se) dokaj dobri, bili bi še lahko boljši, ako bi nam strelska zveza dala boljše puške, kakor nam jih je nakazala sedaj."³⁵

Obrazec za mesečna statistična poročila vsebuje tudi podatke o orožju, ki ga je imelo strelsko društvo. Poročili za oktober in december 1949 navajata, da je imelo strelsko društvo na razpolago dve pištoli. Ostale kategorije pri orožju, kot jih navaja omenjeni obrazec, so še vojaške puške, malokalibrske puške, zračne puške in precizne puške.³⁶ Poleg orožja Strelske zveze so sprva za treninge uporabljali tudi orožje, s katerim je razpolagala milica.³⁷

V času predsednika Janka Pintarja je 10 do 15 pušk (Crvene zastave) in strelivo zagotovila tudi Občinska strelska zveza Škofja Loka.³⁸ Janko Slabe se spominja, da je od preteklega društvenega delovanja ostalo 10 zračnih pušk Crvena zastava, 3 malokalibrske puške in 4 vojaške puške. Dobri strelci so orožje hranili doma, ostalo orožje pa je bilo zaklenjeno v omari za orožje v Egrovi vili na Racovniku. Ključne omare sta imela predsednik društva in orožar. Kasneje, ko je v veljavo prišla odredba, da je orožje dovoljeno hraniti le na policiji, so strelci po orožje hodili na policijsko postajo.³⁹

V osemdesetih letih 20. stoletja, ko je bil predsednik društva Boštjan Možina, so trenirali z zračnim orožjem, malokalibrsko puško in vojaško puško.⁴⁰

Ko so v Železnikih leta 1997 ponovno obudili strelski šport, je "Branko Košir zelo dobro poznal razmere v slovenskem strelstvu in vedel, da je za društvo z majhnimi finančnimi sredstvi bolj aktualna zračna pištola."⁴¹ Preusmerili so se na zračno pištolo⁴², z zračnimi puškami, ki so bile v lasti društva še od prej, pa so tekmovali pionirji in mladinci.⁴³

Danes strelci SD Lotrič Železniki trenirajo in tekmujejo z zračno puško in zračno pištolo ter z malokalibrsko puško in malokalibrsko pištolo. Orožje, ki ga

uporabljajo člani, je društveno, vendar običajno vsak strelec vedno trenira in tekmuje z istim orožjem.

Ko je bilo strelišče urejeno pod plavalnim bazenom v Železnikih, so tam v vojaški omari hranili tudi orožje.⁴⁴ Po postavitvi strelišča v kletnih prostorih osnovne šole v Železnikih, so strelci dobili tudi majhno sobo, kjer imajo arhiv in kjer hranijo orožje. Strelsko društvo mora skrbno voditi evidenco orožja, ki ga poseduje, in evidenco nabojev.

Tekmovanja in uspehi strelcev

Tekmovanja so pomemben del vsakega športnega udeleževanja. Treningom dajejo pomen in smisel, obenem pa so tekme pravo družabno športno srečanje. V strelskem društvu so se od samih začetkov dalje ukvarjali tako z organizacijo tekem kot s tekmovanjem. Podatki o strelskih tekmovanjih iz za-

četnega obdobja strelskega društva, ki so navedena v nadaljevanju, so nepopolni. Pomanjkanje pisnih virov in slab spomin informatorjev o tej temi društvene dejavnosti sta glavna razloga, da je iz začetnega obdobja navedeno zgolj par tekem, o katerih je ohranjenih nekaj informacij.

Prva tekma, ki jo zasledimo v pisnih virih, je bila leta 1951 v okviru počastitve 10. obletnice Osvobodilne fronte. V Poročilu o izvršenem tekmovanju in delu v počastitev 10. obletnice OF Okrajnega strelskega odbora in njegovih družin zasledimo poročila o izvedenih tekmovanjih v strelskih društvih in kratko novico, ki se nanaša na SD Ratitovec Železniki: "Medčlansko tekmovanje za obletnico OF so izvedle še SD Visoko, Železniki in Sv. Ana".⁴⁵ Žal niso navedeni ne lokacija, ne datum tekmovanja in ne tekmovalci.

V šestdesetih letih so na pobudo Janka Slabeta strelci pričeli aktivno nastopati na občinskih strelskih tekmovanjih. Večinoma so se udeleževali tekem

Vitrina s priznanji in odličji v kletnih prostorih osnovne šole v Železnikih. Foto: Igor Mohorič Bonča

Strelci iz Železnikov na tekmovanju za zlato puščico, 1965.
Zadaj z leve: Janko Pintar, Ivan Vrhunc, Tone Potočnik, Rafko Pogačnik, Stane Benedičič, Jože Freljih, Jakob Benedičič, Jože Rihtaršič, Polde Gartner.
Spredaj z leve: Ivan Čufar, Janez Freljih, Pavel Pikuš, Viktor Rakovec, Janko Slabe, Stane Habjan, Tone Vrhunc, Vinko Rant.
Foto: Anton Sedej

Strelci SD Lotrič
Železniki na tekmi, 2009.
Foto: arhiv SD
Lotrič Železniki

Klemen Tomaševič na državnem prvenstvu, 2003.
Foto: arhiv SD
Lotrič Železniki

v Škofji Loki (v Vincarjih in na Trati v osnovni šoli). V tem obdobju so se z dosežki v strelstvu izkazali predvsem Anton Sedej, Vinko Rant, Stane Habjan, Janko Frelih in Anton Krajnik.⁴⁶

Tekmovanja za zlato puščico so bila pomembna tekmovanja in so potekala na občinskem, regijskem in republiškem nivoju. Janko Slabe se spominja, da so se udeleževali tekem za zlato puščico v Škofji Loki. Stroške avtobusnega prevoza na tekmo jim je povrnila Občinska strelska zveza Škofja Loka.⁴⁷ Leta 1965 je strelsko društvo v kulturnem domu v Železnikih pripravilo tekmovanje za zlato puščico. Prejemnik zlate puščice je to leto postal Anton Sedej. Ohranjena je fotografija udeležencev tekmovanja za zlato puščico v Železnikih leta 1965.

Konec devetdesetih let so strelci SD Železniki za-

čeli nastopati v državni strelski ligi in že kmalu so dosegli vrhunske rezultate. V sezoni 2002/2003 so v III. državni ligi v streljanju s pištolo dosegli 1. mesto.⁴⁸ Najuspešnejši tekmovalci v tem obdobju so bili Darko Benedičič, Klemen Čufar, Monika Žibret, Igor Šalkovič, kasneje tudi Romana Prelec, Aleksander Zupanc in Klemen Tomaševič.⁴⁹

V zadnjih nekaj letih strelci SD Železniki dosegajo najboljše uvrstitve v zgodovini strelstva v Železnikih. Udeležujejo se društvenih in občinskih tekem, državnih prvenstev in kot člani strelskih reprezentanc tudi mednarodnih tekmovanj.⁵⁰ Udeležili so se evropskega in svetovnega prvenstva. V tabelah so predstavljeni samo vrhunski dosežki strelcev SD Lotrič Železniki, veliko pa je tudi srebrnih in bronastih odličij, tako ekipnih kot posameznih.

Zlate medalje z državnih prvenstev

Leto	Zlata medalja
1998	Mlajši mladinci ekipno
1999	Mlajši mladinci ekipno, nov državni rekord
2000	Mladinci pištola posamezno, Klemen Čufar
	Mlajši mladinci pištola posamezno, Igor Šalkovič
2001	Mladinke pištola posamezno, Monika Žibret
	Mladinci pištola ekipno
2002	Mladinci pištola ekipno
2003	Mlajši mladinci MK pištola proste izbire posamezno, Klemen Tomaševič, nov državni rekord
	Mlajši mladinci MK pištola proste izbire ekipno
2004	Mlajši mladinci MK pištola proste izbire ekipno
2007	Mlajše pionirke zračna puška, Anja Tomaševič
2008	Mlajši mladinci zračna pištola, Aleksander Zupanc
2010	Cicibanke zračna puška, Laura Rant, nov državni rekord
	Mlajše pionirke zračna puška, Vesna Markelj, nov državni rekord
	Pionirke MK puška 3×10, Anja Tomaševič
	Pionirke MK puška 30 leže, Anja Tomaševič
2011	Cicibanke zračna puška, Anja Prezelj
	Cicibanke ekipno zračna puška, nov državni rekord
	Mlajši pionirji zračna puška, Rok Frelih
	Pionirke zračna puška, Nadja Kaplja
	Pionirke malokalibrska puška, Nadja Kaplja
	Članice ekipno zračna pištola

Mednarodna tekmovanja

Leto	Rezultati
2000	München, evropsko prvenstvo, Darko Benedičič, 42. mesto, ekipno 9. mesto
2006	Zagreb, svetovno prvenstvo, Klemen Tomašević zračna pištola 63. mesto, MK pištola proste izbire 33. mesto
2010	Vroclav, svetovno univerzitetno prvenstvo, Klemen Tomašević zračna pištola 8. mesto, MK pištola 33. mesto

Športnik leta Občine Železniki

Leto	Priznanje športnik leta Občine Železniki
2000	Darko Benedičič
2008	Klemen Tomašević, srebrna plaketa Občine Železniki
2010	Zlata plaketa Strelskemu društvu Lotrič Železniki
2010	Anja Prezelj, bronasta plaketa Občine Železniki
2010	Laura Rant, bronasta plaketa Občine Železniki

Zlata plaketa
Občine Železniki
2010 Strelskemu
društvu Lotrič
Železniki.
Foto: Igor
Mohorič Bonča

Priznanja Strelske zveze Slovenije

Leto	Priznanje
2000	Ekipa mlajših mladincev: Benedičič, Grgič, Primožič, bronasto priznanje za nov državni rekord
2001	Janko Slabe, zlato priznanje za življenjsko delo
2003	Klemen Tomašević, bronasto priznanje za nov državni rekord
2007	Anja Tomašević, bronasto priznanje za nov državni rekord
2010	Zlata plaketa SZS ob 60-letnici obstoja društva
2010	Vesna Markelj, bronasta plaketa
2010	Laura Rant, bronasta plaketa
2010	Vesna Markelj, najboljša strelka med pionirkami
2010	Laura Rant, najboljša strelka med pionirkami

Članice in člani SD Lotrič Železniki z Rajmondom Debevcem, 2007. Foto: arhiv SD Lotrič Železniki

Strelsko društvo je poleg tekem na lokalnem nivoju proti koncu devetdesetih let pričelo z organizacijo tekem na državnem nivoju.⁵¹ Poskrbeti so morali za izobraževanje sodnikov in za nakup montažnega strelišča, ki ga po potrebi lahko postavijo v primernem prostoru. Za izvedbo tekmovanj v Želez-

nikih uporabljajo 40-mestno montažno strelišče, ki ga postavijo v primeren prostor. Leta 2003 so v novi športni dvorani v Železnikih izvedli tekmovanje, na katerem je streljalo preko 500 najboljših slovenskih strelcev v I. in II. državni ligi, mladinski ligi ter na regijskem prvenstvu.⁵²

Tekmovanje v športni dvorani v Železnikih, 2003. Foto: arhiv SD Lotrič Železniki

V Železnikih ni primerneга strelišča za organizacijo takih tekem, strelsko društvo pogosto tekmovanja organizira v Ljubljani. Organizacija tekem društvu poleg sponzorskih sredstev in občinskega proračuna predstavlja pomemben vir dohodka. Med najpomembnejše tekme v organizaciji SD Lotrič

Železniki sodijo: dvakrat državno prvenstvo za mlajše kategorije, šestkrat kolo 1. državne lige za člane in mlade, trikrat kvalifikacije za državno reprezentanco, 13-krat kolo 2. državne lige, štirikrat državno univerzitetno prvenstvo, 11-krat državno prvenstvo za zdravnike in 12-krat tekmovanje za zlato čipko.⁵³

Arhivski viri:

1. Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota v Škofji Loki (ZAL ŠKL); Športna zveza Škofja Loka, 1973–1997; t. e. 9, 232; t. e. 10, 290; t. e. 10, 310; t. e. 11, 334; t. e. 11, 376; t. e. 12, 416; t. e. 13, 464; t. e. 14, 516; t. e. 14, 551; t. e. 14, 564; t. e. 14, 589; t. e. 15, 640; t. e. 15, 691; t. e. 15, 742; t. e. 15, 757; t. e. 16, 856.
2. Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota Kranj (SI-ZAL-KR-95); Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 1, a. e. 11; t. e. 1, a. e. 12; t. e. 1, a. e. 14; t. e. 1, a. e. 15; t. e. 1, a. e. 16; t. e. 1, a. e. 17; t. e. 1, a. e. 19; t. e. 1, a. e. 24; t. e. 1, a. e. 25; t. e. 2, a. e. 45; t. e. 2, a. e. 58.
3. Arhiv Strelskega društva Lotrič Železniki; zgodovina in rezultati.

Drugi pisni viri:

Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
 Ob jubileju zlata plaketa. Gorenjski glas, torek, 23. novembra 2010, str. 6.
 Elektronska pošta, Branko Košir, Škofja Loka, 30. maj 2011.
 Elektronska pošta, Antonija Dolžan, Škofja Loka, 7. junij 2011.
 Elektronska pošta, Vencelj Šturm, Železniki, 4. junij 2011.
 Elektronska pošta, Aleš Debeljak, Škofja Loka, 11. junij 2011.

Ustni viri:

Branko Košir, Škofja Loka.
 Vinko Markelj, Železniki.
 Peter Polajnar, Železniki.
 Jožica Rant, Železniki.
 Anton Sedej, Železniki

Opombe:

- ¹ <http://www.strelska-zveza.si/zveza.asp?qID=1>, 28. 5. 2011.
- ² SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 1, a. e. 12; Nekaj o strelskem športu iz kranjskega okraja.
- ³ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 1, a. e. 16; Seznam strelskih družin 1948–1949.
- ⁴ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; Zapisnik ustanovnega občnega zbora 22. 4. 1949.
- ⁵ Informatorja Vinko Markelj, Železniki, in Peter Polajnar, Železniki.
- ⁶ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 1, a. e. 17; Mesečna statistična poročila.
- ⁷ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 1, a. e. 16; Seznam strelskih družin.
- ⁸ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; Železniki – Strelska družina Ratitovec.
- ⁹ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; Železniki – Strelska družina Ratitovec.
- ¹⁰ Datum ustanovitve 14. 3. 1950 navaja Tipkopis o Strelskem društvu Železniki, ki ga hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki. Antonija Dolžan, svetovalka za stranke na Upravni enoti Škofja Loka, je posredovala datum ustanovitve 19. 5. 1950. Elektronska pošta, Antonija Dolžan, Škofja Loka, 7. 6. 2011.
- ¹¹ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; Železniki – Strelska družina Ratitovec.
- ¹² Vinko Markelj se je preselil v Žiri.
- ¹³ SI-ZAL-KRA-95, okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; Železniki – Strelska družina Ratitovec.
- ¹⁴ ZAL ŠKL Športna zveza Škofja Loka; t. e. 11, 334; Poročilo o delu v športni organizaciji za leto 1983.
- ¹⁵ Poročilo za leto 1984 navaja Boštjana Možina kot predsednika. SI-ZAL-ŠKL, Športna zveza Škofja Loka; t. e. 11, 376.
- ¹⁶ Informator Vencelj Šturm, Železniki.
- ¹⁷ Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ¹⁸ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; Železniki – Strelska družina Ratitovec.
- ¹⁹ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; Poročilo o delovanju Strelske družine Ratitovec, 1. 5. 1949.
- ²⁰ V zapisniku 1. seje Strelske družine Ratitovec 5. 4. 1950 je strelišče pisano z veliko začetnico, natančna lokacija pa ni podana. Verjetno je bilo to strelišče na Česnjici v Primčevem logu. SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; zapisnik prve seje Strelske družine Ratitovec 5. 4. 1950.
- ²¹ Informator Anton Sedej, Železniki.
- ²² Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ²³ Pogodba med Plavalnim bazenom Železniki in Strelsko družino Železniki o najemu kletnih prostorov bazena za ureditev strelišča za zračno puško je bila sklenjena 18. 11. 1982. Arhiv Strelskega društva Lotrič Železniki.
- ²⁴ Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ²⁵ Elektronska pošta, Aleš Debeljak, 11. 6. 2011.
- ²⁶ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; mesečna statistična poročila strelskih družin, poročilo za december 1949.
- ²⁷ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; Zapisnik občnega zbora Strelske družine Ratitovec 7. 2. 1951.
- ²⁸ Informator Anton Sedej, Železniki.
- ²⁹ Arhiv Strelskega društva Lotrič Železniki; Zapisnik 1. seje izvršnega odbora SD Ratitovec.
- ³⁰ ZAL ŠKL, Športna zveza Škofja Loka; t. e. 11, 334.

- ³¹ ZAL ŠKL, Športna zveza Škofja Loka; t. e. 11, 376; t. e. 12, 416; t. e. 13, 464; t. e. 14, 516; t. e. 14, 551; t. e. 14, 589; t. e. 15, 640; t. e. 15, 691; t. e. 15, 742; t. e. 14, 757.
- ³² "Po večletnem premoru sem se v SD Železniki ponovno pričel ukvarjati z aktivno udeležbo v strelskem športu kmalu po ponovni aktivaciji klubskega športnega strelstva v Železnikih, ki ga je spodbudil in izpeljal Branko Košir." Elektronska pošta, Aleš Debeljak, 11. 6. 2011.
- ³³ Elektronska pošta, Vencelj Šturm, Železniki.
- ³⁴ Elektronska pošta, Aleš Debeljak, Škofja Loka, 11. 6. 2011.
- ³⁵ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 2, a. e. 58; Zapisnik ustanovnega občnega zbora 22. 4. 1949 in Poročilo o delovanju strelske družine, 28. 7. 1949.
- ³⁶ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 1, a. e. 17; Mesečna statistična poročila strelskih družin.
- ³⁷ Informator Vinko Markelj, Železniki.
- ³⁸ Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ³⁹ Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ⁴⁰ Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ⁴¹ Elektronska pošta, Vencelj Šturm, Železniki, 4. 6. 2011; "Uspešni smo predvsem v zračni pištoli, ki smo jih zaradi nižje cene v primerjavi z opremo za puško kmalu nabavili nekaj kosov tekmovalne kvalitete." Elektronska pošta, Aleš Debeljak, Škofja Loka, 11. 6. 2011.
- ⁴² Pri nakupu novega orožja je društvu pomagalo SD Olimpija in podjetja Domel, Alples in Zasebna ambulanta Košir. Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ⁴³ Elektronska pošta, Vencelj Šturm, Železniki, 4. 6. 2011.
- ⁴⁴ Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ⁴⁵ SI-ZAL-KRA-95, Okrajni strelski odbor Kranj; t. e. 1, a. e. 17; Poročilo o izvršenem tekmovanju in delu v počastitev 10. obletnice OF Okrajnega strelskega odbora in njegovih družin.
- ⁴⁶ Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ⁴⁷ Tipkopis o strelskem društvu. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ⁴⁸ Tipkopis o strelskem društvu. Rezultati. Hrani Strelsko društvo Lotrič Železniki.
- ⁴⁹ Elektronska pošta, Aleš Debeljak, Škofja Loka, 11. 6. 2011.
- ⁵⁰ "Povezani smo v krovno organizacijo – zvezo klubov SZS, ki skrbi za reprezentance, v katere smo tudi mi prispevali kandidate v kadetskimi in mladinskih kategorijah, naši strelci in strokovni delavci so se udeleževali tekom na mednarodnem nivoju. To dejstvo postavlja SD Železnike med uspešnejše klube v lokalnem okolju." Elektronska pošta, Aleš Debeljak, Škofja Loka, 11. 6. 2011.
- ⁵¹ Elektronska pošta, Vencelj Šturm, Železniki, 4. 6. 2011.
- ⁵² Elektronska pošta, Branko Košir, Škofja Loka, 30. 5. 2011; "Leta 2003 smo v novi športni dvorani uspešno izvedli tekme za državno prvenstvo vseh kategorij zračnega orožja, kar je za majhen klub velik zalogaj, in smo se s tem postavili ob bok večjim klubom v državi. Prav tako je prepoznavnost tega športa v lokalni skupnosti dobila novo dimenzijo." Elektronska pošta, Aleš Debeljak, Škofja Loka, 11. 6. 2011.
- ⁵³ Elektronska pošta, Branko Košir, Škofja Loka, 30. 5. 2011.